

також їх негативних наслідків.

Для кожної галузі економіки та кожного підприємства «зовнішні» і «внутрішні» загрози є індивідуальними. Разом з тим, є елементи загроз які прийнятні практично до будь-якого суб'єкту господарської діяльності, в тому числі і до підприємств будівельної галузі.

Так, до зовнішніх загроз і де-стабілізуючих чинників можна віднести протиправну діяльність кримінальних структур та конкурентів, фірм і приватних осіб, що займаються промисловим шпигунством або шахрайством (інсайдерів), неспроможних ділових партнерів, звільнених співробітників підприємства, а також правопорушення з боку корумпованих елементів з числа представників контролюючих та правоохоронних органів.

До внутрішніх загроз і дестабілізуючих чинників відносять дії або бездіяльності (в тому числі навмисні і ненавмисні) співробітників підприємства, що суперечать інтересам його комерційної діяльності, наслідком яких можуть бути нанесення економічного збитку компанії, витік або втрата інформаційних ресурсів (у тому числі відомостей, що становлять комерційну таємницю та / або конфіденційну інформацію), підлив її ділового іміджу в бізнес-колах, виникнення проблем у взаєминах з реальними і потенційними партнерами (включно до втрати важливих контрактів), конфліктних ситуацій з представниками кримінального середовища, конкурентами, контролюючими та правоохоронними органами, виробничий травматизм або загибель персоналу і т.д.

На даний час вагомим елементом кожної галузі і підприємства зокрема є інформація. Загрози інформації переважно спрямовані на її негласне одержання, знищення (відновлення) і модифікацію. Наслідки витоку будь-якої інформації з підприємства є дуже великими і несуть вагомий фінансові та економічні втрати навіть до повного його банкрутства.

Окрім загроз також виділимо ризики підприємницької діяльності: країнові ризики, валютні ризики, податкові ризики, форс-мажорні ризики. Управлінські та комерційні ризики, кредитні та інвестиційні, інноваційні та кадрові. Так ризики можуть бути підсилені факторами зовнішнього середовища і нести загрозовий характер.

Тому система економічної безпеки вимагає постійного контролю, вдосконалення та управління у зв'язку з: змінами в чинному законодавстві держави; розвитком підприємства і обранням нових напрямків господарської діяльності; змінами кількості персоналу; зміною переліку відомостей, що становлять комерційну таємницю та конфіденційну інформацію підприємства; необхідністю вдосконалення технічного

устаткування підприємств; винаходом нових технологій промислового шпигунства і шахрайства; появою на ринку недобросовісних конкурентів; станом криміногенної обстановки в регіоні і т.д.

УДК 656.07(477)

ОСНОВНІ ЗАГРОЗИ БЕЗПЕЦИ ПІДПРИЄМСТВ ТА УСТАНОВ ЗАЛІЗНИЧНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ СУСПІЛЬНО- ПОЛІТИЧНОЇ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ КРИЗИ

Чередниченко О.Ю., к.е.н., доцент (УкрДАЗТ)

Сучасний стан ситуації в Україні потребує додатковий зусиль щодо протидії загрозам базових галузей національної економіки, насамперед транспортного комплексу держави. Україна має великий транзитний потенціал, її територією проходять міжнародні транспортні коридори, тому держава повинна гарантувати міжнародним партнерам безпеку і якість преміщення пасажирів та вантажів своєю територією відповідно до світових вимог і стандартів. Для цього треба чітко не тільки усвідомлювати, а і виділяти основні зовнішні та внутрішні загрози, для усунення яких необхідно запровадити дієву систему протидії. До теперішнього часу в державі була створена здебільш «віртуальну», мало дієва система протидії загрозам, що не мала практичного втілення саме через нечіткість їх визначення, розуміння природи виникнення, середовища.

Розробка заходів із забезпечення безпеки залізничного транспорту, удосконалення механізму їх реалізації здійснюється з урахуванням як загроз відповідним інтересам окремих суб'єктів залізниць, «Укрзалізниці», Міністерства інфраструктури, так і держави в цілому. Загрози можуть мати комплексний, взаємозалежний характер. Визначення та прогнозування можливих загроз і усвідомлення спричинених ними небезпек необхідне для обґрунтування, вибору й реалізації заходів захисту, адекватних загрозам для інтересів підприємств.

Загрози зумовлюються різними факторами, які існують у зовнішньому і внутрішньому середовищі окремих підприємств.

Зовнішні загрози – сукупність факторів, які перебувають за юридичними межами функціонування підприємств і формують певні обставини, що впливають на процеси управління цими підприємствами і на які не можуть своїми силами вплинути їх керівники.

Основними зовнішніми загрозами є:

– нестабільна політична, соціально-економічна обстановка, загострення криміногенної

ситуації;

– недостатня розвиненість ринкової інфраструктури та окремих інститутів ринкової економіки;

– несумлінна конкуренція, фіктивні банкрутства, а також неправомірні дії комерційних і кредитних організацій;

– кон'юнктурні зміни на фондових ринках;

– істотні порушення договірних відносин з партнерами;

– неправомірні дії державних правоохоронних, податкових, митних та інших контролюючих органів;

– корупція в органах державного та місцевого управління;

– діяльність організованих злочинних груп;

– розвідувальна діяльність іноземних спецслужб і організацій, що займаються промисловим шпигунством;

– діяльність іноземних комерційних і некомерційних організацій по зниженню економічної ефективності та витіснення з ринку вітчизняних виробників товарів і послуг;

– діяльність, або дії окремих осіб з метою завдання збитків організації або одержанню особистої вигоди;

– загрози терористичних та екстремістських акцій;

– техногенні катастрофи і природні катаклізми;

– невикористана енергозалежність підприємств від постачальників енергії;

– інші загрози специфічні характерні для транспортної галузі.

Внутрішні загрози – сукупність факторів, які перебувають у юридичних межах функціонування підприємств, формують обставини, що визначають процеси перетворення інформації, виробництва товарів і послуг, і на які мають можливість впливати їх власники і менеджери.

Основними внутрішніми загрозами є:

з боку керівництва й співробітників підприємства:

– порушення встановленого порядку використання технічних засобів, що створює умови для несанкціонованого доступу до інформації, яка становить комерційну таємницю;

– порушення режиму зберігання відомостей, які відносяться до інформації з обмеженим доступом;

– порушення режиму безпеки;

– порушення встановленого порядку фінансової звітності;

– злочинні та інші протиправні дії, скоєні з особистих мотивів або в інтересах конкурентів, шахраїв, організованих злочинних угруповань;

– відтік кваліфікованих кадрів;

– невірна оцінка кваліфікації кадрів, їх низька компетентність;

– недостатня патентна захищеність;

з боку акціонерів і власників підприємства:

– порушення процедури зміни вищих органів управління господарюючого суб'єкта на зборах акціонерів;

– неправомірні дії по виведенню певних осіб зі складу співвласників підприємств.

Виділення та належна оцінка зовнішніх та внутрішніх загроз, складових елементів дасть змогу дійсно утворити ефективну систему безпеки підприємств транспортного комплексу держави, забезпечити стабільний розвиток підприємств та підприємницької діяльності, що позитивно вплине на подальший розвиток транспортного потенціалу України.

УДК 338.5:656

ШЛЯХИ СКОРОЧЕННЯ ТРАНСПОРТНИХ ВИТРАТ У ЄДИНІЙ ТРАНСПОРТНІЙ СИСТЕМІ КРАЇНИ

Юрченко Ю.М., к.е.н., доцент (УкрДАЗТ)

Транспортні витрати - це додаткові витрати, які пов'язані із продовженням процесу виробництва в сфері обігу. Вони містять у собі оплату транспортних тарифів і різних зборів транспортних підприємств, витрати на утримання транспортного господарства, витрати на вантажно-розвантажувальні роботи, експедирування вантажів.

Тільки облік і нормування транспортних витрат дозволять скоротити транспортну складову в кінцевій ціні продукції, що вигідно всім учасникам ринку.

Витрати, пов'язані із транспортуванням продукції від виробника до споживача можна згрупувати на такі складові:

- видатки, пов'язані з підготовкою вантажів до перевезення;

- видатки на навантаження вантажів на автомобільний транспорт при підвозі їх до магістрального транспорту;

- оплата тарифів на перевезення вантажів автомобільним транспортом до місця їхнього навантаження на залізничний транспорт;

- оплата тарифів на навантаження вантажу на магістральні транспортні засоби;

- оплата тарифу транспортування продукції до станції призначення;

- оплата страхування вантажу при доставці;

- оплата мит, податків і зборів при переході митного кордону;

- видатки по зберіганню продукції в пунктах перевантаження з одного виду транспорту на інший;

- видатки по вивантаженню вантажів у пунктах призначення;